

www.vulkani.rs
office@vulkani.rs

Naziv originala:
Alex Ahndoril
JAG BLUNDAR OCH BER

Copyright © Alex Ahndoril 2024

Published by agreement with Salomonsson Agency

Translation Copyright © 2025 za srpsko izdanje Vulkan izdavaštvo

ISBN 978-86-10-05666-2

Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

ALEKS

ANDORIL

ZAŽMURI
|
POMOLI SE

Prevela Jovana Maletić

VULKAN
IZDAVAŠTVO

Beograd, 2025.

„Strahuje se da su posada i svih trista šezdeset dva putnika poginuli u avionskoj nesreći u Rumuniji. Pun putnički avion, koji je iz Ankare leteo ka Hamburgu, izgubio je visinu trideset minuta nakon poletanja i srušio se u blizini klisure Bikaz u severoistočnom delu Rumunije. Avion je bio *boing 747* i pripadao je avio-kompaniji *Lufthanza*. Ministarstvo inostranih poslova prenosi da je među putnicima bilo petoro švedskih državljana.“

*

„Devojčica švedskog porekla čudom je pronađena živa nakon avionske nesreće u Rumuniji. Prema osoblju službe spasavanja, u nedelju ujutro prevezena je helikopterom do bolnice u Temišvaru. Njeno stanje je, kako kažu, veoma kritično.

Spasavanje u nepristupačnoj dolini Bikaza i dalje traje, ali izgledi da će biti pronađeno još preživelih veoma su mali.“

Jedan

Julija Stark sedela je preko puta svog bivšeg muža, Sidnija Mendelzona, za stolom u restoranu *Eksted* u Stokholmu, i pila vino u iščekivanju sledećeg jela.

Tanki zraci tople svetlosti probijali su se od brezovih cepanica u kaminu do zidova i poda.

Pre dve nedelje Julija je prvi put u životu zamolila Sida za pomoć oko jednog slučaja. Uzeo je odsustvo sa posla u policiji Normalma i krenuo sa njom u šume Vesternorlanda.

Julija se kladila sa Sidom da će slučaj u Manhejmu rešiti za četiri dana. Sve se desilo uz nekakvu razigranu samouverenost. Požurila je i napravila nekoliko velikih grešaka, kojih se i dalje stidi.

Uprkos svemu, na kraju je dobila opkladu.

To je razlog zašto ju je Sid izveo na večeru tog dana.

Julija je maštala da će on poželeti da bude njen kolega, možda čak i partner u detektivskoj agenciji *Stark*, ali još nije skupila dovoljno hrabrosti da ga pita.

Ovo je prvi put da su zajedno u restoranu otkad su se razveli pre tri godine, i Julija se trudila da bude potpuno prisutna, pokušala je da uživa u tim satima i ponavljala je u sebi da ne treba ništa drugo da zahteva, ali je na kraju ipak to uradila.

„Da li bi mogao da zamisliš da ponovo večeraš sa mnom...“, čula je sebe kako govori.

Pogledao ju je, a ona se odmah pokajala kada joj se učinilo da vidi oklevanje u njegovim očima.

„S vremena na vreme“, dodala je. „Nisam mislila ništa više, ali...“

„Rado“, rekao je i stavio svoju toplu ruku preko njene.

„Ne moraš ako ne...“

„Ali želim“, prekinuo ju je nežno.

„I još jedna stvar... Ako bi mi ponovo zatrebala profesionalna pomoć?“

„Videćemo“, nasmejao se.

Od njegovog odgovora suze su joj navrle na oči i htela je nešto nepromišljeno da kaže, ali joj je telefon zazvonio u torbi. Promumlala je izvinjenje, uzela telefon, pročitala poruku i pogledala gore.

„Znaš li glumicu Bjanku Salu?“, pitala je.

„Naravno, gledao sam je kada je igrala Puka, ne tako davno“, odgovorio je. „Šta s njom?“

Toplina se širila u Julijinim grudima i nije mogla da odoli da se široko nasmeje.

„Želi da angažuje detektivsku agenciju *Stark*.“

„Je li rekla zašto?“

Julija je klimnula glavom.

„Napisala je da je njen pokojni verenik proganja.“

„U redu“, rekao je polako. „To zvuči malo...“

„Znam.“

„Kao prava paranoja... paranoidna psihoza ili nešto slično.“

„Znam, ali, ako nije to, zamisli“, rekla je uz osmeh.

Ućutali su i tiho zahvalili kada je konobar doneo tanjir dimljenog turbota i graška šećerca, serviranih na Arhimedovoj spirali napravljenoj od sosa od pomorandže.

Avgustovska noć bila je mračna kada su izašli iz restorana. Kiša je stala dok su jeli, ali ulice su bile mokre i vazduh je bio svež i pun kiseonika.

Julija je, kao i uvek, držala Sida podruku, a slobodnom rukom oslanjala se na štap, dok su prelazili preko Estermalmstorga.

Uvek se šalila kako izgleda veoma dobro kada nema vetra, ali pored njega se osećala lepom, ma kakvo da je vreme.

Julija je imala trideset i tri godine, riđe obrve, tamnozelene oči i ravan nos. Uvek je kosom sakrivala veliki ožiljak na obrazu, ali, kada bi je povetarac oduvao sa lica, dozvolila bi da se to desi.

Zastali su kako bi propustili nekoliko automobila koji su prolazili kroz Sibilegatan.

Čovek koji je stajao u mraku na stepenicama koje su vodile do groblja uhvatio je Julijin pogled. Od nervoze joj se stegnuo stomak kada je pomislila da mu donja usna tužno podrhtava i da kaži prstom crta suze koje mu padaju niz obraz.

Julija je povukla Sida na drugu stranu ulice, da ne bi video čoveka.

Pokušala je da ubedi sebe da je samo umislila.

Kada je imala osamnaest godina, jedan novinar iz večernjih novina uradio je reportažu o tome kako luksuzno Julija živi od odštete i nasledstva.

Istog dana, neko je na društvenim mrežama montirao sliku na kojoj Julija oplakuje svoju porodicu, a ispod nje sliku na kojoj se smeje i napisao *dve sekunde kasnije*.

Na stotine manje ili više maštovitih varijanti takve montaže delile su se širom sveta, a taj mim je nakratko postao i viralan, pa je onda nestao, kao igračka koje se dete zasitilo.

Ali Julija nije zaboravila koliko je korak od zle šale do direktnog proganjanja bio mali.

Tvrđnje da se pravila da je tužna samo kada neko gleda, a provodila se i živela život čim okrenu leđa još su je bolele.

Tokom tih nekoliko nedelja Julija je bila simbol licemerja. Njeno tužno lice stajalo je uz političare koji su pričali o klimatskim promenama ili religioznim vođama koji su tvrdili da svi ljudi imaju jednaku vrednost.

Uprkos tome što je od tada prošlo mnogo godina, Julija je i dalje izbegavala društvene mreže i ponekad ju je obuzimao strah kada bi se nasmejala na javnom mestu.

Sada je sa Sidom šetala Sturgatanom i slušala njegovo entuzijastično poređenje džez pijanista Bila Evansa i Esbjerna Svensona.

Sramota i nelagoda su nestali.

Njihovi koraci i meko lupkanje štapa odjekivali su među zgradama. Spljeskane kutije i ćebad stajali su kod jednog od ulaza.

„Bilo je baš lepo videti te večeras“, rekla je.

„I ja isto mislim“, rekao je Sid tiho.

Oko stuba pored pešačkog prelaza stajao je pokidan točak od bicikla sa lancem. Na poledini saobraćajnog znaka bila je, kao i obično, nalepnica na kojoj je bila oprezna srna.

Prešli su ulicu i skrenuli prema vodi. Na jednom prozoru stajao je neki čovek, iza prozračne zavese, i posmatrao ih.

Šetnja je mogla da potraje i celu noć, ali sada su već stajali ispred Julijinog ulaza, u Stirmansgatanu broj 15.

Pramen kose pao joj je preko čela, sklonila ga je iza uveta, oslonila se na štap i podigla lice.

Kada je pogledala u Sidove tople oči, osetila je kako joj se grlo steže od osećanja.

Julija je pomislila kako su se ljubili kada su bili u braku, kako su neočekivano tople i meke njegove usne i kako je volela da oseti onaj mali red grube brade tačno ispod usne, koji je često propuštao pri brijanju.

„Izgledaš kao nekada, kada si želela poljubac“, nasmešio se Sid.

„Prekini“, rekla je, pomalo defanzivno.

„Mislio sam samo da...“

„Šta to?“, prekinula ga je.

„Pokušao sam da objasnim da... da se sećam kako si gledala nagore i pućila usne.“

„Nisam se napućila“, rekla je. „O čemu ti to pričaš?“

„Rekao sam...“

„Zvuči kao da si pomalo paranoičan da ću ja...“

„Julija, molim te“, prekinuo ju je. „Nisam rekao da sada želiš poljubac, samo da izgledaš kao...“

„Dobro“, završila je.

Sid se namrštitio i pogledao je.

„Šta se dešava?“

„Želim samo da bude sve jasno“, odgovorila je i slegnula ramenima.

„U redu.“

„S druge strane, mislim da nije čudnije da te bivši muž poljubi, nego da te pokojni verenik uhodi“, našalila se.

Sid se nasmejao, poljubio je u čelo, poželeo laku noć i krenuo nadole, ka Strandvegenu. Julija se i dalje smešila kada mu je okrenula leđa, iako je osećala tugu.

Otvorila je ulaz, popela se uz stepenice, uhvatila dah, pronašla ključ u tašni. Stavila ga je u bravu i okrenula, ušla u stan i zatvorila vrata za sobom.

Stajala je u mračnom hodniku i zažmurila. Štap je pao i udario o pod, pa je nakon toga ponovo sve postalo tiho.

Samoća koja joj je prolazila kroz srce bila je previše poznata, nikada je neće pustiti, prerano ju je upoznala u životu.

Usporeni blic kamere probudio je sećanje na četiri kovčega na oltaru.

Sa visine je videla devojčicu koja sama sedi u prvim redovima crkve. Na kamenom podu u prolazu, stajale su dve štake.

Telefon u Julijinoj torbi je zazvonio.

Izula je cipele, ušla je i skinula kaput. Pustila ga je da padne na pod iza nje, pa produžila do kuhinje i javila se.

„Halo?“, začuo se oprezan glas. „Ja sam Bjanka Salu, pokušala sam da stupim u kontakt s vama.“

„Da, pročitala sam vašu poruku i planirala sam da se javim sutra“, objasnila je Julija i uključila snimanje razgovora na telefonu.

„Izvinite što smetam ovako uveče, ali...“

„Nema problema“, rekla je Julija.

Žena je zašmrcala i zvučalo je kao da ide preko poda koji odzvanja, otvara i zatvara vrata. Dah joj je bio uznemiren i, kada je nastavila da govori, Julija je čula kako joj glas puca od histerije.

„Ne... ne usuđujem se da idem kući“, rekla je Bjanka. „I dalje sam u garderobi u pozorištu... sa prijateljicom, ali ona mora uskoro da krene, i ne znam šta da radim.“

„Hoćete li mi ispričati šta se dogodilo?“, pitala je Julija i sela na kuhinjsku stolicu.

„Vi ste rešili onaj slučaj sa porcelanskim lutkama, zar ne?“

„Da.“

„Sećam se, čitala sam o tome, zaista neverovatno“, rekla je Bjanka.

„Hvala.“

Žena koja je bila sa Bjankom u garderobi rekla je nešto, a ofinger je zaškripao na šipci za kačenje odeće.

„Mislite li da... da mi možete pomoći?“, pitala je Bjanka.

„Oko čega vam je potrebna pomoć?“

„Ovo će zvučati ludo, ali nisam luda. Pomislićete da sam se ni zbog čega uzrujala, mislim, ako ispadne tako, ali ovo je stvarno, nisam psihički bolesna“, rekla je Bjanka i progutala knedlu.

„Samo polako“, rekla je Julija ljubazno.

„Mislim da me neko uhodi i... volela bih da kažem da preterujem kako biste se zainteresovali, ali to je moj bivši, Nikolas.“

Glas se utišao i Julija ju je čula kako šapuće nešto.

„Napisali ste da je preminuo“, rekla je Julija polako.

„Jeste... mrtav je“, odgovorila je Bjanka, kao da je pokušavala samu sebe u to da ubedi.

„Zašto mislite da vas uhodi?“

„Zato što sam ga videla, bio je noćas u mojoj spavaćoj sobi, kada sam se probudila... shvatate li, ne mogu da idem kući.“

„Jeste li sigurni da nije bio san?“

„Razumem kako ovo zvuči, ali uzeo je svoju dugmad za manžetne, bile su u posudi na mom noćnom stočiću“, ispričala je.

„Jeste li se uplašili?“

„Možda ne zvuči toliko opasno“, odgovorila je i duboko, drhtavo udahnula. „Ali desila se još jedna stvar... Pre nego što je uzeo manžetne, povukao je prstom, znate, kao rez preko grla.“

„Gledate li na to kao pretnju smrću?“

„Ne želim o tome da razmišljam, ne mogu da povežem ovo“, rekla je.

„Koji bi motiv Nikolas mogao imati da vas uhodi?“, pitala je Julija.

„Ne znam, ali... nastavila sam sa svojim životom, imala nove veze.“

„Gde živite?“

„Kod Nitorgeta, ali ne mogu da idem kući... a ne mogu ni da ostanem ovde, jer mislim da je i ovde bio, u mojoj garderobi, u četvrtak... neko mi je zapalio haljinu... osetila sam miris nakon predstave i primetila tek kada sam se presvlačila.“

„Kako se zove prijateljica koja je sa vama u pozorištu?“, pitala je Julija.

„Regina.“

„Možete li kod nje da prespavate?“

„Ne večeras, ne mogu“, rekla je Bjanka.

Julija je čula ženu sa ljubaznim glasom kako govori nešto u pozadini.

„U redu, ovako“, počela je Bjanka da objašnjava. „Ima vremena da me odveze kući ako krenemo odmah... a ja mogu da sačekam u radnji *7-ileven* sa druge strane trga, ako možete da dođete i proverite da Nikolas nije u mom stanu, inače stvarno ne znam šta bih radila.“

Dva

Julija Stark izašla je iz taksija na Nitorgetu, popela se na trotoar, oslonila se na štap i pogled usmerila ka radnji *7-ileven*. Kroz zamagljen izlog nazirala se namrštena plavokosa žena koja je stajala pored jednostavnog klub-stočića.

Sa ulice je mogao da je vidi bilo ko, njeno spuštено lice, bledo obasjano ekranom mobilnog telefona, i prste koji se monotonim pokretima kreću po ekranu, limenku *koka-kole* na stolu.

Julija je ponovo prešla preko razgovora sa Bjankom.

Probudila se usred noći i videla svog pokojnog verenika kako stoji u zamračenoj spavaćoj sobi. Napravio je gest kojim reže grkljan, pre nego što je uzeo svoju dugmad za manžetne sa stočića i izašao.

Julijin primarni zadatak bio je da zaustavi uhodu pre nego što ode predaleko. Nije htela da se meša u to da li je verenik preminuo ili nije, čak i ako će morati da ispita i to, kako bi došla do istine.

Julija je ušla u prodavnicu, nastavila je preko prljavog poda i stala ispred žene koja je sedela za stolom.

„Bjanka?“, pitala je Julija.

Na sekundu ju je obuzeo osećaj straha, koji se video u njenim krupnim svetlosmeđim očima, pre nego što je shvatila da je bezbedna u ovoj situaciji.

„Hvala vam što ste došli“, rekla je i ustala.

Kada je Bjanka videla ožiljak na Julijinom licu, nije skrenula pogled, kao što mnogi instinktivno rade. Umesto toga, radoznalo je posmatrala dugački ožiljak pre nego što je pružila ruku kako bi se pozdravila.

„Ne rukujem se“, objasnila je Julija ljubazno.

„U redu“, rekla je Bjanka i pustila je da ispružena ruka padne, i nije delovala ni najmanje začuđeno.

Bjanka Salu imala je veoma oblo simetrično lice. Oči su joj bile razdvojene, kao kod srne. Usne sa naglašenim Kupidonovim lukom izgledale su kao da stalno stoje u prijateljskom polusmešku, samo na korak od glasnog smeha.

Bila je neopisivo lepa, ali zapravo je bila prirodna, nenašminhana i pomalo raščupana.

„Nikada nisam srela pravog detektiva“, rekla je Bjanka diveći se.

„Ta-daa“, nasmešila se Julija.

„Šta se sada događa?“

„Poćemo tako što ću pogledati vaš stan, a nakon toga ćemo sest i poprićati o tome šta bih mogla učiniti za vas.“

„Već se osećam mirnije“, rekla je Bjanka i popila poslednji gutljaj gaziranog pića i ostavila limenku na stolu.

U tišini su prošetale do zgrade s početka dvadesetog veka, sa žutom fasadom, isturenim balkonima i velikim prozorskim oknima. Bjanka je ukucala kôd i vrata od lakirane hrastovine automatski su se otvorila.

U liftu se Julija privila leđima uz unutrašnji zid, kako bi izbegla rizik od dodira, dok su se vozile nagore.

„Sačekajte ispred dok ja pregledam stan“, rekla je.

Osetila je blagi miris Bjankinog parfema, nešto lagano sa iri-
som, geranijumom i jorgovanom u srži.

„Počinjem da budem jako nervozna“, rekla je Bjanka.

„Zbog čega?“

„Da je on možda unutra.“

„Ne verujem da je unutra.“

„Ali zamislite da jeste.“

„Onda će mi ovo biti najbrže rešen slučaj dosad“, nasmejala se Julija.

„Ali zaista“, rekla je Bjanka.

„Imam biber-sprej u torbi“, lagala je.

„U redu.“

Lupkanje mašinerije utišalo se na četvrtom spratu i Bjanka je otvorila vrata lifta. Sijalica je nemirno treptala u okrugloj plafo-
njeri.

„Popnite se malo uz stepenice“, rekla je Julija.

„Moram samo da kažem da je malo neuredno“, izvinila se Bjanka i počela da traži po torbi.

„Videla sam i gore“, odgovorila je Julija sa potpunom sigurnošću.

„Dobro“, nasmešila se Bjanka i spustila crveni kožni privezak za ključeve u Julijinu ruku.

„Popnite se uz stepenice.“

Julija je ubacila ključ u bravu i okrenula ga, pritisnula kvaku i otvorila ulazna vrata. Iz tame je dopirao mlak vazduh i miris parfimisanih sapuna i cveća iz vaze.

Ušla je u predsoblje, upalila svetlo, oslonila se na štap i oslušnula. Pored prepunog cipelarnika stajala je plastična kesa puna praznih vinskih flaša. Uz ivice ogledala stajale su fotografije Bjanke i njenih prijatelja.

Lavež pasa čuo se iz drugog stana, a onda je ponovo postalo potpuno tiho.

Julija je zavirila u garderobu, štapom pomerila kapute koji su visili, pa zatim ušla u popločano kupatilo. Iza zavese za tuš sa plavim tufnama stajala je duboka emajlirana kada sa tragovima rđe ispod slavine koja je kapala. Komoda je bila puna šminke i higijenskih preparata, a ogledalo je bilo umazano pastom za zube. Na podu je bio par crnih gaćica sa dnevnim uloškom.

Vratila se u predsoblje, pogledala ulazna vrata i videla da nemaju ni sigurnosnu rezu, ni špijunku. Bjančin glas čuo se sa stepeništa. Razgovarala je telefonom s nekim i šalila se na račun sopstvene histerije.

Julija je prošla kroz zastakljena vrata i ušla u lepu sobu sa zaobljenim balkonom i prozorima u uglu. U jednom ćošku na lakiranom parketu nalazila se betonska ploča ofarbana u belo, gde je nekada davno stajala kaljeva peć.

Knjige i fascikle sa scenarijima bile su u gomilama uza zidove, na televizijskom stočiću i ispod prepune police za knjige.

Uramljeni pozorišni plakati sa Bjankinim imenom visili su po redu: *Galeb*, *Lutkina kuća*, *Gospođica Julija*.*

Nameštaj za sedenje bio je pun jastučića i ćebadi.

Činijice pune ispljunutih koštica od maslina i ljuski od pistaća, šoljice kafe, vinske čase i šolje sa sasušenim kesicama čaja stajale su na stočiću pored sofe, na gomilama knjiga i crnom pijaninu.

Na malom okruglom stočiću bile su pohabane tarot karte i tri izvučene karte su poređane u nizu, a dve su bile licem nagore: Velika sveštenica i Točak sudbine.

Julija je prišla i pogledala iza sofe, pa razmakla zavese sa četiri prozora i balkona. Krenula je i do tesne kuhinje. Velika bakarna šerpa stajala je naopako na kariranoj krpi na radnoj površini pored starog šporeta na gas. Na stolu na rasklapanje bilo je dopola pojedeno parče prepečenog hleba s krastavcem. Pored vaze sa uvelim ružama stajao je scenario za film preko izgužvane koverta.

Julija je počela da razmišlja o večeri sa Sidom, kako nije uspela da nesputano razgovara sa njim o budućnosti. Mora naterati sebe da ga pita da li bi pokušao da puno radno vreme radi kao privatni detektiv, pa možda i da postane suvlasnik agencije. Njen san bio je da dele kancelariju, sede jedno preko puta drugog svaki dan, piju kafu ujutro, diskutuju o strategijama, ručaju zajedno i rade do kasno uveče.

Prošle nedelje brzopleto mu je kupila i antikni radni sto, zbog čega se osetila glupo, pa ga je stavila u skladište.

---

* Dramska dela čiji su autori Čehov, Ibsen i Strindberg. (Prim. prev.)

Julija je pogledala kroz staklena vrata balkona na kome su bile zelene biljke, mali beli sto i sofa sa jarkim žutim i crvenim jastučićima.

Blago zveckanje začulo se kada se žica sa štipaljkom za veš zaljuljala na vetru i udarila o unutrašnju stranu ograde.

Julija samo što se nije okrenula, kada joj je pažnju privukao blistavi predmet, kao polirani ugljenični čelik. Iste sekunde shvatila je da je to kljun. Crno paperje poletelo je na vetru. Mrtva vrana ležala je zaglavljena između dva jastučića na sofi na balkonu.